

ERRERFU XIATUAK

**FAMILIA GROAREN BILA
HERRITIK KANPO**

Bigarren Hezkuntza

3 - 4

Lan Koaderno

1 JARDUERA

Internet baliatuz, bilatu honako terminoen definizioa	
ERREFUXIATUA	
BARNEKO DESPLAZATUA	
HERRIGABEA	

Errefuxiatuak ikusituz ez arren, existitzen dira

Gaur egun 35 milioi pertsona inguru daude munduan, egun batetik bestera, euren ondasunak jaso eta jaioterra utzi behar izan dutenak. Errefuxiatuak eta desplazatuak dira. Horietatik % 80 emakumeak eta haurrak dira.

Hauek dira bat-batean etxea utzi behar izatearen arrazoi nagusiak:

1. Gatazka armatuak. Gerrak eragindako izuaren ondorioz, komunitate osoak, euren jaioterra utzi behar izaten dute, gehienetan soinean dutenarekin bakarrik. Gizonezkoak borrokan geratzen dira, eta emakumeek seme-alabekin ihes egiten dute, babesak aurkitzeko duten lekuren baten bila. Batzuetan herrialdean bertan aurkitzen dute babesak; beste batzuetan, ordea, mugaz haratago joan behar izaten dute.

ERREFUXIATUAK

2. Ingurumenaren degradazioa. Lurren gehiegizko ustiapenak eta klima-aldaketaren efektuek desertizazioa eta lehortea eragiten dute. Lurrak gero eta gutxiago ematen du, eta herrietako biztanleek alde egin beharra dute, lursail emankorragoen bila. Munduko Bankuaren esanetan, urtero 10 milioi pertsona inguruk lekuz aldatu behar izaten dute, proiektu handien ondorioz: presak, urbanizazioak edota meatzetako ustiapenak.
3. Arrazoi desberdinengatik jazarpenera: politika, arraza, erlijio edo generoa. Zenbait pertsonak euren jaioterria utzi behar izaten dute, ideia politiko edota erlijio jakin bat dela-eta jazarpenera jasaten dutelako (adib: kristauak Txinan, Sudanen...). Herrialde batzuetan (islamismo erradikalaren eraginpeko herrialdeetan gehienbat), emakumeek gizonek baino eskubide gutxiago izan ohi dituzte, emakume izate hutsagatik.

Errefuxiatuen kolektiboan ez ditugu etorkin ekonomikoak sartu behar. Izan ere, horiek, euren borondatez uzten dute jaioterria, bizimodu hobea baten bila. Halako batean, jaioterrira itzultzen badira, hango gobernuaren babesa izaten jarraituko dute. Errefuxiatuek jazarpen baten ondorioz utzi behar izaten dute jaioterria, eta ezinezkoa zaie baldintza seguruetan itzultzea, herrialde horretako egoera nabarmen aldatzen ez bada behintzat (adib: bake-akordio iraunkorra, gobernu-aldaketa).

DATU

INTERESGARRIAK

Munduan 100 **errefuxiatu** baino egongo ez balira

41 Ekialde Hurbilean biziko lirateke
 23 Afrikan
 16 Asiako Erdialdean eta Hegoaldean
 7 Asiako Hego Ekialdean
 6 Europan (horien erdiak Balkanetan)
 5 Amerikan (ia gehienak Ipar Amerikan)

Munduan 100 **desplazatu** baino egongo ez balira

51 Afrikan biziko lirateke
 15 Asian
 14 Latinoamerikan (ia denak Kolonbian)
 12 Europan (ia gehienak Balkanetan)
 8 Ekialde Hurbilean

Erronka berria

I N G U R U M E N

E R R E F U X I A T U A K

Gatazka armatuek eta indarkeriak eraginda, herritarren joan-etorri masiboak izaten dira munduko leku askotan; horrez gain, badira nahitaezko migrazioak eragiten dituzten beste arrazoi batzuk: pobrezia eta ingurumena hondatzea. Ingurumena geroz eta narriatuago dago, gizakiaren jarduera ekonomikoagatik eta naturaren ustiapen basatiagatik. Klima-aldaketak, gainera, areagotu egin du hori guztia. Hori dela eta, fenomeno berri bat sortu da nazioarte mailan, ingurumen-errefuxiatuena alegia. Hala ere, oraindik ez da ezaguna iritzi publikoarentzat, ezta nazioarteko erakundeentzat ere. Fenomeno horren tamainak erronka berria ekarri dio nazioarteko komunitateari, baita jarduera humanitarioetan diharduten gizarte zibileko erakundeei ere; hots, ekintza humanitarioetan, ingurumenaren babesean, asiloa eta babesa ematen, nazioarteko migrazioak eta garapenerako lankidetzan ari direnei.

Ingurumenaren narriadurak gerrateek baino nahitaezko desplazamendu gehiago eragin ditu; hala baieztatu dute Gurutze Gorriaren Nazioarteko Batzordeak eta beste zenbait erakundek egindako azterlanetan. Nazio Batuen Errefuxiatuentzako Goi Komisarioak (ACNUR) komunikabideei oraintsu eginiko deklarazioetan baieztatu duenez, pobrezia eta ingurumenaren hondamena dira, gatazka armatuekin batera, munduan desplazamendu gehien eragiten duten faktore nagusiak.

Egindako kalkuluen arabera, gaur egungo errefuxiatuen % 60k ingurumen-arrazoiengatik alde egin behar izan dute, eta 2010ean, kopuru hori bikoiztu egingo dela aurreikusi da. Baliteke, 2010ean, ingurumen-narriaduraren ondorioz, 50 milioi lagun inguruk (pentsa dezagun, Espainiako estatuan, 46 milioi lagun baino zertxobait gehiago bizi direla) euren sorterrria utzi behar izatea. 50 milioi lagun horien erdiak Saharatik hegoaldera bizi diren afrikarrak izango dira.

Etorkizuneko aurreikuspenak alde batera utzita ere, gaur egun esku artean ditugun datuak benetan kezkatzeko modukoak dira. Ingurumena hondatzearen ondorioz, urtero 10 milioi lagun inguru desplazatzen dira. Klima-aldaketa benetan gertatzen ari dela onartzen badugu, etorkizunean egoerak okerrera egingo du eta kopuru hori handiagoa izango da.

ERREFUXIATUAK

Hala ere, orain arte, Ingurumenerako Nazio Batuen Programak baino ez du jaso Ingurumen Errefuxiatuaren figura. Gainera, hondamendi naturalek eragindako kasuetara mugatu du; esaterako, lurrikarak, urakanak edo tsunamiak, edota gizakiak eragindako hondamendi ekologikoak (Chernobil) nahiz kimikoak (Indiako Bhopal-en gertaturikoa).

Errealitate berri horri aurre egiteko, nazioarteko komunitateak baliabide juridiko berriak behar ditu nahitaez, pobrezia eta ingurumenaren narriadurak eragindako desplazamendu masiboak saihesteko.

Ingurumenarekin zerikusia duten desplazamenduek arrazoi bat baino gehiago izan dezakete. Aipatu hondamendiei azpiegitura-proiektu handiak eta agroindustria gehitu behar zaizkie, honako hauek batez ere: monolaborantza erasokorra, bio-erregaiak eta transgenikoak, edota baliabide naturalen gehiegizko ustiapena, hala itsasokoak nola lurrekoak. Paradigmatikoa da, esaterako, Asiako Aral Itsasoaren lehorteza, kotoiaren ekoizpen intentsiboak eraginda, beste arrazoi batzuen artean. Gertaera hori XX mendeko hondamendi izugarrienen artean sartu du Ingurumenerako Nazio Batuen Programak.

Ingurumen arrazoia direla eta desplazatu beharra izaten duten asko eta asko azpiegitura handien hedapenak eragindakoak izaten dira; azpiegitura horiek, izan ere, ez dituzte kontuan hartzen ez ingurumenerako inpaktuak, ez tokiko biztanleen eskubideak. Munduko Bankuak egindako kalkuluen arabera, urtean 10 milioi lagun inguru desplazatzen dira, nahitaez, proiektu handien ondorioz: presak, urbanizazioak edo mineralak nahiz hidrokarburoak ateratzeko industriak. Niger ibaiaren

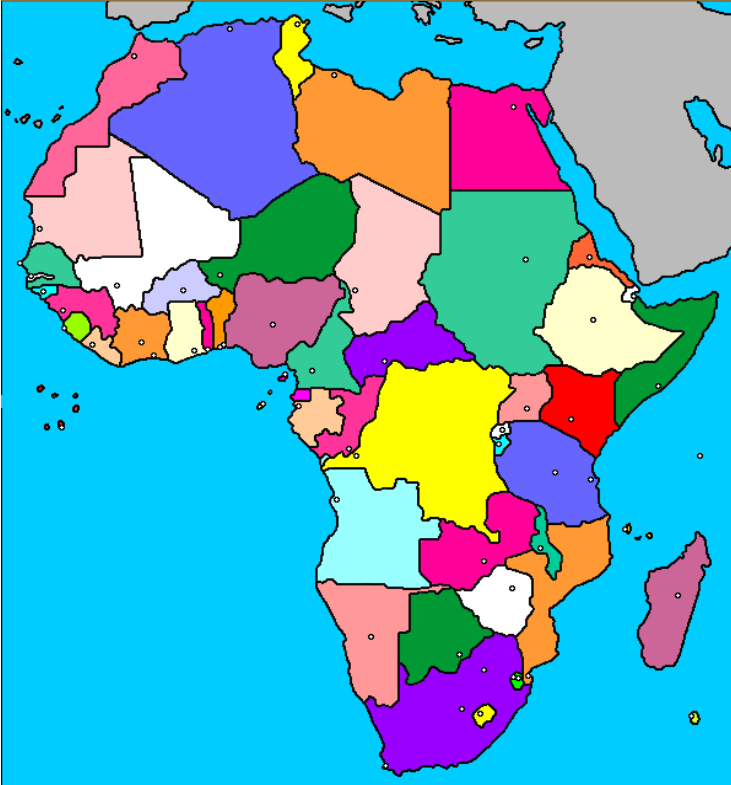

Delta dugu mota horretako industria-jarduerak (petrolio, kasu honetan) ingurumenean zein gizartean eragiten duten kaltearen adibide argienetako bat. Delta guztian zehar gertaturiko petrolio-isuriek nabarmen kutsatu dituzte bertako ibaiak nahiz laborantzarako lurak; horren ondorioz, herriek ez dute edateko urik eta ezin dute arrantzan egin edo nekazaritzan jardun. Gainera, gasa erretzearen ondorioz osasun-arazoak izaten ari dira inguruko herrietan. Deltako herritarrek erakunde bat eratu dute dagozkien eskubideak errebindikatu eta industrietatik lortutako mozkinetan parte-hartze handiagoa eskatzeko. Horren aurrean, errepresio militar izugarria jaso dute, eta 1995az goerotik, dozenaka dira hildakoak eta exiliatuak.

Goian azaldutako fenomeno guztiak, hau da, ingurumenerako eta sozialak, areagotu egingo dira klima-aldaketaren ondorioz. Lurra berotzeak dakarren efekturik nabarmenetako bat itsasoaren maila igotzea da. Arazo hori dela-eta, arrisku larrian daude Polinesiako 22 estatu txiki, Ozeano Barean. Tuvula Irla izan daiteke ur azpian desagertuko den lehenengo Estatua; hori horrela, bertako 12.000 biztanleek etxe bila hasi beharko dute. Zeelanda Berriak Tuvula irlako herritarrak hartzeko hitzarmena sinatu du dagoeneko, eta urtean 75 errefuxiatu onartuko ditu. Kasu horrek fenomeno berri baten aurrean jartzen gaitu; izan ere, nahitaezko desplazamendua baino haratago, pertsona horiek herririk gabe geratuko dira, euren Estatua desagertu egingo baita.

3 JARDUERA

GEZI BATEN BIDEZ, KOKATU <u>SUDAN</u>	OSATU DATU HAUEK SUDANI BURUZ	
	HIRIBURUA	
	BIZTANLE KOPURUA	
	BERE ONDOAN DAUDEN HERRIALDEAK	
	HIZKUNTZA OFIZIALAK	
	GIZA GARAPEN INDIZEA (IDH)	
	GAURKO GOBERNU ERA	

BIZI IZANDAKO GUDEI BURUZKO INFORMAZIOA

ERREFUXIATUAK

OTOHZA

Partekatu, mundu guztia bizi dadin,
hori da, Jesus, gure nahia,
bide hori erakusten diguzu,
gizateria berria sortu dadin.
Biziaren Jauna, lagundu ikusten
gure ogiak eta arrainak;
huskeria dira agian
baina besteekin partekatuz gero,
senide arteko solidaritatearen hazi izango dira.
Zabaldu, Jauna, gure eskuak
gure ondasunak, gure denbora eta dohainak
partekatu ditzagun,
anaitasunezko mundua sortu dezagun.
Erakutsi zure Erreinua eraikitzen.

Ahalegin txiki BAT
asko izan daiteke beste pertsonen bizitzan.
BI irribarre sortu daitezke
elkarri laguntza desinteresatua emanda.

HIRU asmo on
konpromisozko hiru dohaintza baino hobekak dira.

Zuk daukazuaren ¼
dena da ezer ez dutenentzat.
zure eskuko BOST atzamarrek
buruan duzun ideia batek baino gehiago ematen dute.
SEI kolorek bizia ematen diote
dena zuri-beltzean ikusten duenari.

Solidaritatea
asteko ZAZPI egunetarako da.
Gosearen ZORTZia (jatorrizkoa: VUIT, huit = hutsa,
katalanez)
arrantzarako kanaberaz betetzen da, ez arrainez.

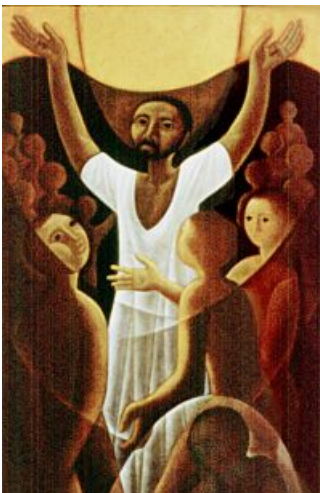
Guztion esku dago
mundu BERRIA egitea, aldatzen bagara.
HAMAR esaldi horiek lagunduko digute
JAINKOAREN ERREINUA eraikitzen.

FAMILIA giroaren bila HERRITIK kanpo

Kexatu egiten gara
jatekoa hotz dagoelako edo itxura eskasa duelako,
baina beste batzuek ez dute jatekorik ere .
Guk markako arropak janzten ditugu,
eta beste batzuek, bigarren eskukoak.
Guk ez daukagu boluntario-lanak egiteko astirik;
beste batzuek, ordea, aparteko orduak sartu behar dituzte
etxera ogia eramateko.
Behar duguna baino gehiago gastatzen dugu,
beste batzuek, aldiz, ordu asko egin behar dute lan
gutxieneko soldata irabazteko.
Eskolan gauzak falta direlako kexatzen gara,
hirugarren munduan, ordea, ez dute eskolarik ere.
Eskoletarako irakasle gehiago eskatzen dugu, arrazoiz,
baina herrialde batzuetan ez dute irakaslerik.

Maria, zu zara gure bizitzarako eredu.
Emaguzu arnasa gure nekaldietan.
Jaso gaitzazu erortzen garenean.
Izan zaitetz gure lanean gidari.
Eman adorea arrakasta dugunean.
Kontsola gaitzazu huts egiten dugunean.
Lagundu gu garena eta daukaguna partekatzen.
Lagundu sufritzen dutenak senidetzat hartzen.
Esperantzaren Ama, gure bizitza
poz-iturri izan dadila, mundu atsekabetu eta bidegabe honetan.

Aita gurea, zeruetan zaudena,
seme-alaben artean ogia banatzen duzuna;
erakutsi gure artean gauza bera egiten,
etor bedi gugana zure Erreinua
eta mundu berria sortu
gure gosea ase dezan
gure bizitza pozez bete dezan.
Munduan bada ogirik
dagoen gosea kentzeko lain,
Etorriko ahal da, Aita, Jesusek bezala banatzen dakienik.
Amén.

Sudan haustear dago

<http://blogs.periodistadigital.com/enclavedeafrica> (09 maiatza)

Ez dago gauza okerragorik intentsitate apaleko gatazkak baino. Ez dute komunikabideen interesa bereganatzen, ez dituzte teletipoak betetzen eta, halako gauzak aipatzen ez badira, milaka kaltetu ahaztuta gelditzen dira, "ez dutelako gaurkotasunik".

Halako zerbait ari da gertatzen Sudanen. Herrialde horretako Hego eta Mendebaldean (Darfur) izandako gatazka armatuek arreta bereganatu zuten tarteka; orain, ordea, garrantzi gutxi albisteen artean zokoratu dira. Darfurren, Chad-ekin dagoen tirabira geroz eta gordinagoa da, eta Sudango lurraldea erasotzera iritsi dira, hegazkinez. Ezer gutxi dakigu errefuxiatu-esparruetan bizi den egoeraz, ordu gutxi batzuen buruan bertan ziren zenbait erakunde humanitariok halabeharrez handik irten behar izan zuten eta. Estatu Batuek lurralde horretan bizi den egoera larria islatzen duen txostena egin dute, baina bertako gobernu zentralak "gezur hutsa" dela esan du. Betiko kontua.

Hegoaldean, ganadua lapurtzeko razziak –eskualdean oso ohikoak, bestalde- oso bortitzak izan dira aurten; izan ere, hildakoen kopurua iazkoa baino dezente handiagoa da, eta ezohiko metodoak eta armak erabili dituzte. Azken asteetan, urrunago joan gabe, hainbat gatazka antzeman dira; horietako batzuetan, gainera, neurritz kanpoko indarkeria erabili dute eta, ondorioz, uste da, Hegoaldeko lurraldea kinka larrian jarri nahi duen ezkutuko esku bat-edo dagoela horren guztiaren atzean. Gogoratu beharra dago, gainera, otsailean hauteskundeak izango direla eta 2011n, berriz, autodeterminaziorako erreferenduma. Estrategiaren bat izatekotan, beraz, arrakasta izaten ari dela esan genezake, segurtasunik eza aise hedatu baita herrialdearen hego partean. Eskualdeko beste puntu aipagarri bat Hego mendebaldekoa da. Orain arte, nolabaiteko egonkortasuna zegoen bertan, inolako talde armaturik gabe. Ugandako Jaunaren Liberazio Armada deritzon gerrilla Kongoko Errepublikak Demokratikorantz mugitu da (saraski izugarriak egin dituzte bertan iragan Gabonetan), eta Sudaneko Hegoaldean ere sartu dira, noiz edo noiz, ordura arte segurua eta egonkorra zen lurraldean izua zabalduz.

Eta hori guztia gutxi balitz, Errepublikako presidente jaunak Ahmed Haroun izendatu du Kordofán Hegoaldeko gobernadore (Nuba Mendi ospetsuak dauden lurraldea); pertsona hori, esan beharra dago, Hagako Nazioarteko Justizia Gorteak epaitu nahi du, gizateriaren kontrako 50 krimenetik gora egotzita, Darfur-en 2003-2004 urteetan egindako sarraskiengatik. Erregimeneko pertsona maltzurrenetakoa da, beraz. Guztiok dakigu izendapen hori funtsezko arrazoi estrategikoetan oinarrituta dagoela: Nuba Mendietako biztanleek iruzur egin dietela uste dute, bake-akordio horren bidez ez baitie ia aukerarik emango Iparraldetik askatzeko; bestalde, lurralde horretan Darfur-ekoak bezalako talde armatuak agertu izanak artega jarri du presidentea eta, ondorioz, pertsona anker eta errukigabe bat jarri du bertako agintean, helburu estrategikoak lortzearren edozer gauza egiteko prest dagoena, alegia.

Herrialdearen egoera orokorra guztiz kezagarria da, eta badirudi epe luzera gatazka odoltsu eta krudelak bizi izango direla lurralde hartan. Izan ere, egoera erabat ezegonkorra bizi dute, eta une honetan leku ezin aproposagoa da arma trafikatzaille eta antzekoentzat, gerta litekeenaren aurrean pozarren baitaude.

Emakume errefuxiatuak arriskuan

Darfur-eko emakume eta neskato errefuxiatuak etengabeko arrisku larrian daude: bortxatuak izan daitezke edo beste indarkeria batzuk sufritu, baita errefuxiatu-esparruan bertan ere. NBERen segurtasun-indarrak bertan dira, baina Amnistia Internacional erakundeak oraintsu ateratu duen txosten baten esanetan, hori ez da nahikoa hango segurtasuna bermatzeko.

Erakunde horren txostenean jasotzen denez, errefuxiatu-esparruetako emakume nahiz neskatoek bortxaketak eta bestelako indarkeria-ekintzak jasan dituzte, bai inguruetatik biztanleen eskutik, bai Chad-eko Armada Nazionaleko kideen eskutik.

Emakume horiek Darfur-etik ihes egin zuten, nazioarteko komunitateak eta Chad-eko agintariek segurtasuna eta babes emango zirela. Babes hori lortzea, baina, oso zaila izan da, eta erasoak jasaten dituzte, behin eta berriz.

Txostenean jasotzen denez, errefuxiatuta dauden neskatoek irakasleen aldetik eta jasaten dute sexu jazarpena, errefuxiatu-esparruetako eskoletan bertan. Irakasle horiek nota txarrak jartzearekin mehatxatzen dituzte neskatoak, eurekin sexu-harremanik izan nahi ez badute. Horregatik, asko dira eskoletara joateari utzi diotenak.

Gauza jakina da Chad ekialdeko errefuxiatu-esparruetan dauden emakumeak bortxaketak jasateko arriskuan egoten direla, egurretan edota ur bila joaten diren bakoitzean. Askok ez dakite, ordea, errefuxiatu-esparruak ere ez direla batere seguruak emakume horientzat. Bortxaketak edota bestelako indarkeria-ekintzak jasateko arriskuan bizi dira han ere, senideen eskutik, gainerako errefuxiatuen eskutik, edota erakunde humanitarioetako kideen eskutik, nahiz eta azken horien egitekoa laguntza eta babes ematea izan.

Chad ekialdean emakumeen eta neskatoen kontrako bortxaketa eta indarkeria-ekintzak gauzatzen dituztenak oso gutxitan eramaten dituzte epaileen aurrera, ezta biktimek berek bortxaketak nahiz bestelako erasoak bertako agintarien aurrean edo esparruetako arduradunen aurrean salatzen dituztenean ere.

Gatazkak ebazteko eta bortxaketak nahiz indarkeria-ekintzak konpontzeko, akordioak "negoziatzen" dira. Metodo tradizionala da hori, eta zigorgabetasuna sustatu eta indarkeria egoerak areagotzeko baino ez du balio.

Amnistia Internacional erakundeak baieztatu duenez, ezinezkoa da errefuxiatu-esparruetan nahiz esparruetik kanpo bortxatutako emakume eta neskatoen kopuru zehatza jakitea; izan ere, oso gutxitan salatzen dira horrelako kasuak, estigmatizatuak izango diren beldur baitira emakumeak, baita euren senideen aldetik ere, horrek dakarren trauma handia izaten baita.

Amnistia Internacional-ek eskaera egin zion Chad-eko gobernuari eta nazioarteko komunitateari, bortxaketak eta bestelako indarkeria-ekintzen aurrean neurri eraginkorrak hartu zituzten, modu sistematikoan gertatzen baitira Darfur-eko errefuxiatu-esparruetan dauden emakume eta neskatoen aurka.

Chad ekialdean Darfur-eko 260.000 errefuxiatu inguru bizi dira, emakumeak eta haurrak gehienbat, eta gehienek bost urtetik gora daramatzate bertan. Errefuxiatu horiek 12 esparru desberdinetan sakabanatuta bizi dira, Chad eta Darfur arteko mugan zehar.

Azken sei urteetan, 142.000tik gora dira Sudango Darfur herrialdeetik ihes egin duten emakume eta haurrak, bortxaketak eta bestelako giza eskubideen urraketak atzean utzi nahian, eta segurtasun bila.

Laguntzailea:

bbk =

San Francisco, 12A-3º
48003- BILBAO

<http://procladeyanapay09-10.nireblog.com/>